

1. Rozwój fizyczny, motoryczny i psychiczny zdrowego dziecka – Maria Książewska, Jolanta Pietrzak

3

Okres noworodkowy – <i>Jolanta Pietrzak</i>	4	
Okres niemowlęcy – <i>Jolanta Pietrzak</i>	10	
Okres poniemowlęcy – <i>Maria Książewska</i>	12	
Okres przedszkolny – <i>Maria Książewska</i>	17	
Okres wczesnoszkolny – przedpokwitaniowy – <i>Maria Książewska</i>		19
Okres pokwitaniowy – dojrzewanie płciowe – <i>Maria Książewska</i>		19

2. Szczepienia ochronne i zasady ich przeprowadzania u dzieci i młodzieży – Maria Książewska

25

Wstęp	25	
Podstawowe zasady przeprowadzania szczepień		28
Zalecane odstępy czasowe pomiędzy szczepieniami		28
Przeciwwskazania	28	
Szczepienia obowiązkowe i nieobowiązkowe		29
Odczyny poszczepienne	30	
Szczepienia przeciwciężcowe	30	

3. Badanie podmiotowe – wywiad – Anna Obuchowicz

33

4. Badanie przedmiotowe

41

Uwagi ogólne – <i>Anna Obuchowicz</i>	41	
Stan ogólny pacjenta – <i>Anna Obuchowicz, Waclaw Nowak</i>		42
Wrażenie ogólne	42	
Stan świadomości	42	
Ułożenie ciała	43	
Sposób poruszania się	43	
Nawiązywanie kontaktu z otoczeniem		44
Ocena, czy dziecko sprawia wrażenie chorego		44
Ocena zgodności rozwoju psychofizycznego z wiekiem metrykalnym		44
Budowa ciała	45	
Stan odżywienia	45	
Skóra	47	
Zabarwienie powłok skórnych		47
Wykwity skórne		48
Ciepłota i wilgotność skóry		49
Elastyczność skóry	49	
Przydatki skóry – włosy i paznokcie		49
Obrzęki	51	
Węzły chłonne	51	
Ocena	52	
Układ kostno-stawowy	53	
Układ kostny	53	
Układ stawowy	54	
Kręgosłup	56	
Stopy	57	
Ocena poszczególnych części ciała oraz znajdujących się w ich obrębie narządów		58
Badanie głowy – <i>Waclaw Nowak, Anna Obuchowicz</i>		58
Część mózgowa czaszki		58
Część twarzowa czaszki		60
Badanie szyi – <i>Waclaw Nowak, Jacek Zeckei</i>		70
Tarczycyca	71	
Krtani	71	
Tchawica	72	
Badanie klatki piersiowej i układu oddechowego – <i>Małgorzata Krzywiecka</i>		72
Badanie układu krążenia – <i>Małgorzata Krzywiecka</i>		78
Badanie tętna	89	
Pomiar ciśnienia tętniczego (RR)		90
Badanie brzucha – <i>Celina Bukowska</i>	91	
Wątroba	96	
Pęcherzyk żółciowy	97	
Śledziona	97	
Trzustka	98	
Jelita	99	

Wyrostek robaczkowy	99	
Nerki	99	
Pęcherz moczowy	100	
Badanie zewnętrznych narządów moczowo-płciowych – <i>Celina Bukowska</i>	100	
Fazy rozwojowe okresu dojrzewania płciowego	101	
Badanie neurologiczne – <i>Anna Obuchowicz</i>	102	
Badanie neurologiczne dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym	102	
Ocena stanu świadomości	103	
Badanie objawów oponowych	103	
Ocena napięcia mięśniowego	105	
Badanie siły mięśniowej	105	
Badanie nerwów czaszkowych	106	
Badanie odruchów fizjologicznych	111	
Badanie odruchów patologicznych	114	
Ocena równowagi i zborności	115	
Badanie czucia	118	
Badanie neurologiczne niemowląt	119	
Badanie dziecka leżącego na plecach	120	
Badanie dziecka będącego w pozycji pionowej	123	
Badanie dziecka leżącego na brzuchu	124	
Badanie dziecka w podwieszeniu poziomym	124	
Aneks	125	
Piśmiennictwo	151	
Skorowidz	154	